

Jätkusuuutlike praktikate edendamise puhastusvaldkon nas ESG abil

Project partners:
Puhastusekspert OÜ
Propuhtaus
Visera AB

Sisukord

02 Sissejuahtus

03 ESG ajalugu

05 ESG ja koristusettevõtte

07 ESG KPIs koristusettevõttele

08 ESG ja puhastusteenindaja

09 Kuidas ESG loob väärtust puhastusteenuse ostjatele

10 Ecolabel Index – kuidas see toimib
12 Ecolabel index- mõju ESG-le

13 Kokkuvõte Ecolabel Index

14 Olulisemad ESG ressursid – kiirülevaade.

CleanMind Initiative

Selle raporti on koostanud järgmised ettevõtted:

Soome – Propuhtaus (Tarja Valkosalo)

Eesti – Puhastusekspert OÜ (Helge Alt, Maria Liis Alt, Jaanika Kasemets)

Rootsi – Visera AB (Karin Perling)

Avaldatud: mai 2026

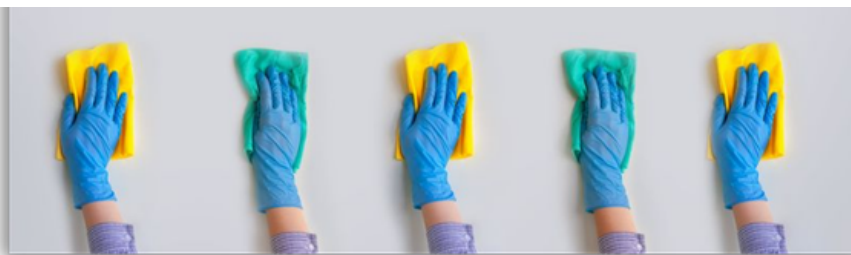
Avaldatud inglise keeles

KA220-VET – Kutsehariduse ja -koolituse
koostööpartnerlused (KA220-VET), 2025. aasta taotlusvoor.

Co-funded by
the European Union

Sissejuhatus

Puhastusvaldkond mängib keskkonna-, sotsiaalsete ja juhtimispõhimõtete (ESG) rakendamisel olulist, kuid sageli alahinnatud rolli. Töömahuka teenindussektorina, mis tegutseb kontorites, avalikes hoonetes, tervishoiuasutustes ja tööstuskeskkondades, mõjutavad puhastusteenused otseselt keskkonda kemikaalide, vee ja energia kasutamise ning jäätmekäitlustavade kaudu.

Samas sõltub valdkond suurel määral tööjõust, mistõttu on sotsiaalsed tegurid, nagu töötingimused, tervishoid ja -ohutus, õiglane töötasu ning töötajate õigused, ESG tulemuslikkuse seisukohalt keskse tähtsusega.

Keskkonna seisukohast mõjutavad heitkoguseid, kemikaalidega kokkupuudet ja ressursikasutust märkimisväärselt puhastusainete valik, seadmete tõhusus ning jäätmekäitlustavad.

Sotsiaalsest vaatenurgast iseloomustab puhastusvaldkonda mitmekesine ja sageli haavatav tööjõud, mistõttu on eriti olulised tööohutuse, koolituse, töökindluse ja kaasatusega seotud küsimused. Juhtimise aspektid, sealhulgas tööõigusaktide järgimine, hangete läbipaistvus, eetilise äritegevuse ja vastutustundlik tarneahela juhtimine, kujundavad samuti valdkonna jätkusuutlikkuse profiili.

Kuna ESG kaalutlused mõjutavad üha enam avalikke hankeid, ettevõtete koostöösuhteid ja investeerimisotsuseid, seisavad puhastusettevõtted silmitsi kasvavate ootustega tõendada oma vastutustundlikke ja jätkusuutlikke tegevusviise.

ESG põhimõtete integreerimine puhastusteenuste osutamisse ei ole seega pelgalt regulatiivsete nõuete täitmise või mainega seotud riskide juhtimise küsimus, vaid ka strateegiline võimalus parandada teenuse kvaliteeti, suurendada töötajate pühendumust ning tugevdada ettevõtte pikaajalist vastupidavust ja jätkusuutlikkust.

ESG ajalugu

Keskkonna-, sotsiaalsete ja juhtimistegurite (ESG) kontseptsioon on kujunenud finantsriskide juhtimise, ühiskondliku arengu ja regulatiivsete muutuste koosmõjul. ESG ei ole tekkinud ühe konkreetse algatuse tulemusena, vaid on arenenud järk-järgult mitme aastakümne jooksul vastusena muutuvatele ootustele selle kohta, kuidas ettevõtted loovad pikaajalist väärtust.

Jätkusuutliku investeerimise varasemad vormid põhinesid peamiselt eetilistel või väärtuspõhistel kaalutlustel ning keskendusid teatud tegevusalade, näiteks tubaka-, relva- või alkoholitööstuse välistamisele. Sellised lähenemised olid sageli ajendatud religioosetest või ideoloogilistest põhimõtetest ning neil oli piiratud seos ettevõtte finantstulemuste või riskijuhtimisega.

1990 Jätkusuutlikkus hakkas üha enam seostuma pikaajalise majandusliku ja sotsiaalse arenguga. Brundtlandi raporti avaldamine 1987. aastal tutvustas säästva arengu kontseptsiooni ning rahvusvahelised keskkonna- ja kliimalgatused kogusid hoogu. Ettevõtte vastutust hakati käsitlema strateegilise küsimusena, mitte ainult eetilise kohustusena.

Mõiste ESG saavutas laialdase tuntuse pärast 2004. aastal avaldatud ÜRO raportit „Who Cares Wins“, mis koostati koostöös suurte finantsasutustega. Raportis jõuti järeldusele, et keskkonna-, sotsiaalsetel ja juhtimisteguritel võib olla oluline mõju ettevõtete pikaajalisele finantstulemuslikkusele.

2006 Pärast seda käivitati ÜRO vastutustundliku investeerimise põhimõtted (UN PRI), mis julgustasid investoreid arvestama ESG tegureid investeerimisotsuste tegemisel. See tähistas üleminekut väärtuspõhiselt investeerimiselt süsteemsemale ja riskidele keskenduvale lähenemisele.

2008. aasta ülemaailmne finantskriis ning mitmed korrupsiooni, raamatupidamispettuste ja tööõiguste rikkumistega seotud ettevõtteskandaalid tõid esile tugeva ettevõtte juhtimise olulisuse. Selle tulemusena kujunes juhtimine ESG keskseks sambaks, rõhutades läbipaistvust, vastutust ja riskide järelevalvet.

Selle perioodi olulisteks arenguteks olid Pariisi kliimakokkulepe (2015) ning ÜRO säästva arengu eesmärkide (SDG-de) vastuvõtmine. Jätkusuutlikesse investeringutesse suunatud kapitali maht kasvas märkimisväärselt ning ESG andmeid ja hinnanguid hakati standardiseerima selliste teenusepakkujate poolt nagu MSCI ja Sustainalytics.

Viimastel aastatel on ESG muutunud üha enam regulatiivsete raamistikute ja ettevõtete strateegiate lahutamatuks osaks, eriti Euroopa Liidus. Sellised algatused nagu Euroopa roheline kokkulepe (EU Green Deal), äriühingute kestlikkusaruandluse direktiiv (CSRD) ning EL-i...

EL-i taksonoomia ning jätkusuutliku rahastamise avalikustamise määrus (SFDR) on muutnud ESG vabatahtlikust kontseptsioonist reguleeritud ja ettevõtete jaoks strateegiliselt oluliseks raamistikuks.

ESG ja koristusettevõtte

Puhastusettevõtete ja ESG kontekstis on eriti olulised mitmed tegurid, kuna valdkond mõjutab märkimisväärselt nii keskkonda, töötingimusi kui ka äritegevuse eetilisust.

E

- Ökomärgistatud puhastusvahendite kasutamine (nt Põhjamaade Luigemärk, EL-i ökomärgis),
- kemikaalide kasutamise vähendamine ja kontrollitud doseerimine,
- vee- ja energiatõhusus,
- jäätmekäitlus ja ringlussevõtt.
- Transport: elektrisõidukid, marsruutide optimeerimine ja fossiilkütusevabad kütused.
- Kliimaaruandlus: CO₂ heitkogused teenuse, objekti või kliendi kohta.

Mõju ESG-le: võib parandada ettevõtte konkurentsivõimet olukordades, kus kliendid või hankijad nõuavad keskkonnasertifikaate või keskkonnaalast tõendatust.

S (social) on puhastusettevõtete jaoks sageli kõige olulisem ESG mõõde, kuna valdkond on tööjõumahukas ja seotud märkimisväärsete sotsiaalsete riskidega.

S

- Õiglased töötingimused,
- kollektiivlepingud,
- õiglane töötasu, ületunnitöö tasustamine, puhkuseõigus ja pensionihüvitised,
- tervishoid, tööohutus ja töötajate heaolu,
- ergonoomika ja isikukaitsevahendite kasutamine,
- kemikaalide ohutu käitlemise koolitused,
- koolitused ja oskuste arendamine,
- madala haiguspäevade arv ja vähem tööõnnetusi,
- võrdsus ja mitmekesisus,
- naiste osakaal juhtivatel ametikohtadel,
- mittediskrimineerimise põhimõtted,
- sisseelamisprogramm ja pidev täiendõpe,
- keeletugi võõrtöötajatele,
- tarneahela nõuetele vastavus,
- renditööjõu ettevõtted ja alltöövõtjad.

ESG-mõju: head sotsiaalsed praktikad suurendavad töötajate rahulolu, vähem haiguslehti ja parandavad koostööd klientidega. Kokkuvõttes tugevdavad need ettevõtte mainet.

G

Tugev juhtimine on usaldusväärse tagamiseks hädavajalik, eriti valdkonnas, kus võib esineda ebaeetilisi töö- ja äripraktikaid.

- Ärieetika ja õigusaktide järgimine,
- nulltolerants ümbrikupalga ja deklareerimata töö suhtes,
- maksude ja sotsiaalmaksete korrektne tasumine,
- eetikakoodeks,
- läbipaistvus,
- ESG võtmenäitajate (KPI-de) selge aruandlus,
- andmekaitse (GDPR) – töötajate ja klientide andmete kaitse,
- jätkusuutlikkusega seotud küsimuste juhtimine juhatuse tasandil.

Mõju ESG-le: tugev juhtimine suurendab klientide ja ametiasutuste usaldust ning võib anda konkurentsieelise hangetel, eriti arvestades tulevikus kasvavaid jätkusuutlikkuse ja vastutustundlikkusega seotud nõudeid.

ESG KPI'd koristus ettevõtetele

- Ökomärgistatud puhastusvahendite osakaal (%)
- CO₂ heitkogused ühe töötunni kohta
- Täistööajaga töötajate osakaal (%)
- Haiguspuudumiste määr (%)
- Töötajate voolavus
- Kollektiivlepingutega kaetud töötajate osakaal
- Töötervishoiu ja tööohutusega seotud juhtumite

arv

ESG ja puhastusteenindaja

Kuidas saab üks puhastusvaldkonna töötaja mõjutada ESG-d?

Puhastusvaldkonna töötaja võib ESG-d praktikas märkimisväärselt mõjutada, eriti puhastusvaldkonnas, kus igapäevane töö mõjutab otseselt keskkonda, inimesi ja nõuete täitmist. Järgnevalt on toodud konkreetne ülevaade koos selgete näidetega.

E

Puhastusteenindaja igapäevased valikud mõjutavad otseselt keskkonnamõju.

- Puhastusainete korrektne doseerimine = vähem kemikaaliheidet ja väiksem veekulu
- Õige meetodi valimine (mikrokiud, kuiv- või niiske puhastus) = väiksem ressursikulu
- Masinate ja valgustuse väljalülitamine, kui neid ei kasutata = väiksem energiatarbimine
- Jäätmete korrektne sorteerimine kliendi juures = toetab ringmajanduse põhimõtteid
- Vajaduspõhine koristamine ja/või masinate kasutamine käsitsi meetodite asemel
- Puhastusteenindaja peaks mõistma puhastuskvaliteedi tähendust ning tegema ise õiged valikud meetodi, materjali jms osas, et toetada jätkusuutlikkust igapäevases koristamises

Mõju ESG-le: väiksem keskkonnamõju, parem kemikaaliohutus ja kvaliteetsem ESG aruandlus.

S

Puhastusvaldkond on tööjõumahukas, mistõttu on töötajal keskne roll sotsiaalse vastutuse kujundamisel.

- Ohutusnõuete järgimine ja isikukaitsevahendite kasutamine = vähem tööõnnetusi
- Ohtudest, stressist või töökooha puudustest teavitamine = aitab parandada töökeskkonda tervikuna
- Klientide ja kolleegide professionaalne kohtlemine = loob usaldust ja vastastikust lugupidamist
- Koolitustel osalemine ja teadmiste jagamine kolleegidega

Mõju ESG-le: vähem töölt puudumisi, suurem töötajate rahulolu ning paremad sotsiaalse vastutuse tulemusnäitajad.

G

Ka hea juhtimine algab igapäevastest tegevustest.

- Rutiinide, kontrollnimekirjade ja tööjuhiste järgimine
- Kõrvalekalletest, vahejuhtumitest või ebakorrapärasustest teavitamine
- Klientide andmete ja võtmete vastutustundlik käsitlemine
- Eetikakoodeksi ja käitumisjuhiste järgimine

Mõju ESG-le: väiksem nõuetele mittevastavuse risk, suurem läbipaistvus ja tugevam usaldus.

Kuidas ESG loob väärtust puhastusteenuste ostjatele?

ESG võib luua märkimisväärsed väärtust organisatsioonidele, kes ostavad puhastusteenuseid. See ei ole pelgalt jätkusuutlikkuse algatus, vaid ka võimalus vähendada riske, parandada tegevuse kvaliteeti, tugevdada organisatsiooni mainet ning toetada pikaajalist äriedu.

E

- Väiksem süsinikujalajalg
- Parem sisekeskkonna kvaliteet
- Panus ettevõtte jätkusuutlikkuse eesmärkide saavutamisse
- Parem ESG aruandlus ning toetus nõuetele vastavuse tagamisel
- Tugevam positsioon investorite, klientide ja teiste huvirühmade silmis

S

- Kõrgem ja järjepidevam teenuse kvaliteet
- Väiksem tarnija- ja teenusepakkuja risk
- Väiksem mainekahju risk
- Suurem tööjõu stabiilsus
- Kõrgem klientide ja töötajate rahulolu
- Toetus organisatsiooni sotsiaalse vastutuse eesmärkide täitmisel

G

- Väiksem õiguslik ja tegevusrisk
- Parem vastavus hangete ja ostuprotsesside nõuetele
- Lihtsam ESG ja jätkusuutlikkuse auditite läbiviimine
- Läbipaistvamad suhted teenusepakkujatega
- Suurem usaldus ja vastutustunne

Ecolabel Index – Kuidas see töötab?

Selliste ressursside kasutamine nagu Ecolabel Index, mis koondab 459 ökomärgist 199 riigist, võib olla tõhus viis jätkusuutlike tööpraktikate selgitamiseks, struktureerimiseks ja kommuniqueerimiseks organisatsioonis, sealhulgas puhastusettevõtetes.

Ecolabel Index näitab, kui paljudel toodetel on keskkonnamärgis. Mida suurem on ökomärgistatud toodete osakaal, seda tugevam on organisatsiooni fookus jätkusuutlikkusel ja ESG põhimõtetel.

Kõige levinum ja lihtsam KPI

Ecolabel
Index

Ökomärgistatud toodete arv /
toodete koguarv × 100.

Teine, keerukam mõõdik

Kaalutud Ecolabel Index.

Tooteid saab kaaluda erinevate tegurite alusel, näiteks:

- kasutatav kogus
- keskkonnamõju
- strateegiline tootekategooria

E

Seos keskkonna mõõtmega

Kõige otsesem seos on keskkonna (Environmental) mõõtmega.

Kõrge indeks – suurem osa kasutatavatest toodetest vastab keskkonnastandarditele.

Madal indeks – väiksem osa kasutatavatest toodetest vastab keskkonnastandarditele.

Seetõttu saab indeksit kasutada keskkonnamõju tulemusnäitajana, mis näitab, kui suur osa kasutatavatest toodetest vastab tunnustatud keskkonnanõuetele.

S

Kaudne seos sotsiaalse mõõtmega

Paljud ökomärgised sisaldavad ka nõudeid, mis on seotud:

- kemikaalide ohutu kasutamise ja haldamisega
- töötajate ja klientide heaoluga
- tootmisprotsesside töötingimustega
- vastutustundliku tarneahelaga

See tähendab, et kõrgem Ecolabel Index võib viidata ka parematele sotsiaalsetele standarditele tarneahelas, kuigi seos on pigem kaudne.

G

Seos juhtimise mõõtmega

Indeks võib peegeldada ka seda, kuidas ettevõtte tegeleb:

- jätkusuutlikkuse strateegiatega
- vastutustundliku hankimisega
- jätkusuutlikkuse eesmärkide jälgimise ja mõõtmisega

Teisisõnu võib see näidata, kui hästi on jätkusuutlikkusega seotud nõuded integreeritud ettevõtte ostu- ja hankeotsustesse.

Ecolabel Index – mõju ESG-le

E – Keskkond (Environmental)

Ökomärgistatud puhastusvahendid (näiteks Põhjamaade Luigemärk või EL-i ökomärgis) on loodud selleks, et:

- vähendada ohtlike kemikaalide sattumist veekeskkonda ja loodusesse;
- avaldada väiksemat kliimamõju tänu nõuetele, mis puudutavad toorainet, tootmisprotsesse ning sageli ka kontsentreeritud toodete kasutamist;
- olla biolagunevad ja vabad eriti kahjulikest ainetest.

Tulemus: väiksem keskkonnajalajalg, lihtsam keskkonnaalane aruandlus ning tugevamad andmed kliima- ja keskkonnanäesmärkide saavutamise toetamiseks.

S – Sotsiaalne vastutus (Social)

Selle mõju alahinnatakse sageli, kuid see on äärmiselt oluline:

- Väiksem allergiate, hingamisteede probleemide ja nahaärrituste risk puhastusteenindajate seas
- Selgem märgistus ja vähem ohtlikke aineid = ohutum käitlemine
- Näitab vastutustundlikku suhtumist nii töötajatesse kui ka klientidesse, eriti tundlikes keskkondades, nagu koolid, tervishoiuasutused ja kontorid

Tulemus: paremad töötingimused, vähem tööga seotud tervisekahjustusi ja õnnetusi ning tugevam tööandja maine.

G – Juhtimine (Governance)

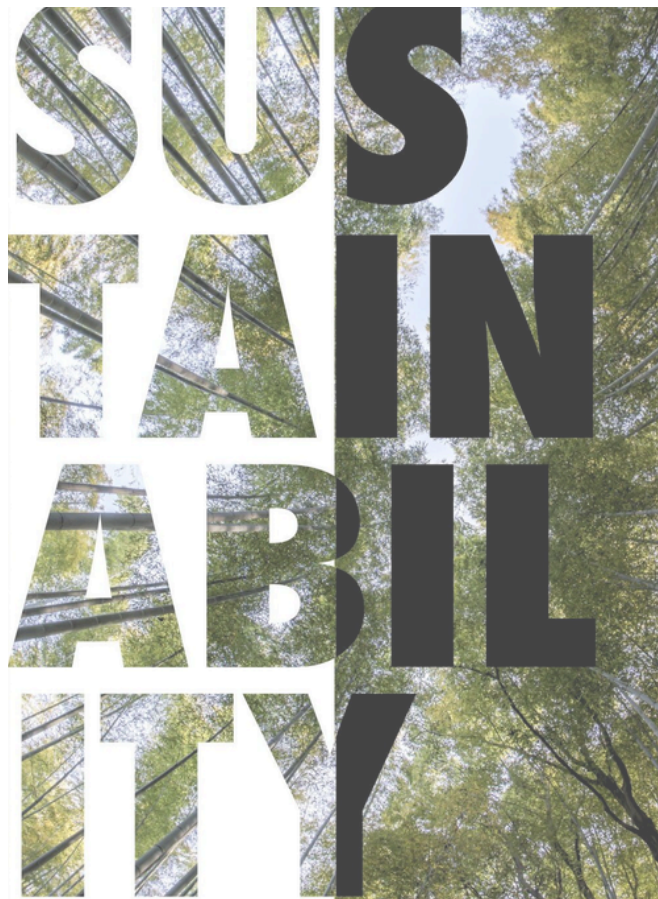
Ökomärgistatud puhastusvahendid toetavad ka tugevaid juhtimistavasid:

- Lihtsam vastavus õigusaktidele ja kemikaale käsitlevatele nõuetele (näiteks REACH-määrusele)
- Selgemate hankepõhimõtete ja jätkusuutlike tööprotsesside lihtsam rakendamine
- Suurem usaldusväärsus hangetes, eriti olukordades, kus ESG nõuded mängivad olulist rolli

Tulemus: väiksem risk, parem kontroll ning suurem läbipaistvus.

Kokkuvõte Ecolabel Index

**Ecolabel Indexi
kasutamine
aitab
organisatsioonidel:**

- Teha andmetel põhinevaid ja usaldusväärseid otsuseid
- Luua selged, kontrollitavad ja läbipaistvad tööprotsessid
- Tugevdada nii organisatsioonisisest arusaama kui ka välist jätkusuutlikkuse alast kommunikatsiooni

See muudab jätkusuutlikkusega seotud tegevused konkreetsemaks, mõõdetavamaks ja usaldusväärsemaks – omadusteks, mida kliendid, regulaatorid ja investorid üha enam väärtustavad.

Olulisemad ESG ressursid – kiirülevaade

Rahvusvahelised raamistikud ja juhised

Rahvusvahelised raamistikud ja juhised:

GRI – jätkusuutlikkuse aruandlus: globalreporting.org

SASB – tegevusalapõhised ESG moodsikud: sasb.org

TCFD – kliimaga seotud riskid: fsb-tcfd.org

ÜRO Global Compact – inimõigused, töö, keskkond ja korrupsioonivastane tegevus: unglobalcompact.org

OECD juhised – ettevõtete sotsiaalne vastutus ja vastutustundlik tarneahel: oecd.org/corporate/mne
Põhjamaade Luigemärk (Nordic Swan Ecolabel) – keskkonnamõju, kemikaalid ja ringmajandus: svanen.se

EL-i ökomärgis (EU Ecolabel) – Euroopa Liidus tunnustatud keskkonnasertifikaat: ec.europa.eu/environment/ecolabel

Ecolabel Index – 459 ökomärgist koondav andmebaas üle maailma: ecolabelindex.com

Investoritele ja finantssektorile suunatud ESG ressursid

PRI – vastutustundlik investeerimine: unpri.org

MSCI ESG Ratings – ettevõtete ESG riskide hindamine: msci.com/our-solutions/esg-investing

Refinitiv ESG – ESG andmed ja võrdlusanalüüsid: refinitiv.com/en/sustainable-finance/esg-data

Õppematerjalid ja parimad praktikad:

Harvard Business Review – ESG strateegia ja jätkusuutlikkus: hbr.org/topic/sustainability

World Economic Forum – ESG raportid ja trendid: weforum.org

SustainAbility / ERM – juhendid ja nõustamine: sustainability.com

**Co-funded by
the European Union**